

Tekoälyä sosiaalityössä

Onko tekoäly saavuttanut sosiaalityön

Kandidaatin tutkielma

Turun yliopisto

Sosiaalitieteiden laitos

Sosiaalityö

Laatija:

Mikko Linko

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu

Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä

Kandidaatintutkielma

Oppiaine: Sosiaalityö

Tekijä: Mikko Linko

Otsikko: Tekoälyä sosiaalityössä, onko tekoäly saavuttanut jo sosiaalityön?

Ohjaaja: Yliopistonlehtori Camilla Granholm

Sivumäärät: 24

Päivämäärä: 19.5.2026

Kirjallisuuskatsaus tekoällyn käytöstä sosiaalityön apuna maailmalla. Sosiaalityö Suomessa on parin vuosikymmenen aikana vahvasti digitalisoitunut ja kirjalliseksi luettavaa materiaalia on sosiaalityössä käytettävissä tiedon hallinnan ja säilyttämiseen tarkoitetuissa järjestelmissä mittavat määrät. Syksyllä 2026 on valtakunnaisesti tarkoitus siirtyä lopullisesti myös Kanta-yhteensopivaan kirjaukseen sosiaalityössä. Tarkoittaen sitä, että sosiaalityön kirjaukset siirtyvät Kanta-arkistoon, jossa ne ovat asiakkaan tai sosiaalityön palvelutarpeen arvioinnin kohteena olleen henkilön luettavissa ja käytettävissä hyvin nopeasti. Sosiaalityö synnyttää isoja tietueita kirjallista materiaalia ja sen tuottaminen, läpikäynti ja tiivistäminen on paljon resurssia vaativaa. Voisiko nopeasti syntynyt ja levinnyt tekoälybuumi tuoda apua myös sosiaalityön tiedonhallintaan, sisällön tuottamiseen ja jaotteluun sekä auttaa resurssin kohdentamiseen enemmän asiakasta kohti? Tutkin kirjallisuuskatsauksessani millä tavoin tekoälyä on käytetty sosiaalityön apuna maailmalla ja mitä havaintoja sen käytöstä on raportoitu.

Aineistona käytin yhdeksää artikkelia tai julkaisua, joissa oli käsitelty tekoälyä sosiaalityön apuna tai minkälaisia toiveita tekoällyn käytölle asetetaan organisaatioiden johtoportailla. Aineiston hain Google scholarista ja käyttäen tutkielmassa myöhemmin esitettäviä sisäänotto- ja poissulkukriteerejä. Hahmottelin aineistosta löytyviä samankaltaisuuksia ja havaintoja muistiinpanoihini enkä suoraan kerännyt muistiin erilaisia tapoja käyttää tekoälyä. Pikemminkin etsin syitä sen käytölle tai sen käytöstä nousseista havainnoista. Maailmalla hyvinkin erilaiset sosiaalityön sisällöt ja toimintatavat olivat suuri syy tehdä kirjallisuuskatsaus juuri näin.

Keskeisimmät havainnot aineistosta olivat, että tekoälyä on käytetty sosiaalityön apuna. Lähes kaikki aineistot korostivat samankaltaisia pulmia. Muun muassa segregaation mahdollinen lisääntyminen, käyttökoulutuksen puute, tietosuojaan liittyvät pulmat. Apua tekoälystä oli löydetty kirjallisen materiaalin tuottamisessa ja jäsentelyssä sekä tiivistämisessä ja erilaisten ennalta asetettujen ”varoitusslippujen” kriteerien löytämisessä. Aineistoni pohjalta voidaan sanoa, että sosiaalityö voi hyötyä tekoällyn käytöstä mutta sen suhteen on oltava hyvin tarkka. Sosiaalityö ammattina ei ole katoamassa tekoälymurroksen myötä, mutta se sisällä voidaan toimia tehokkaammin ja kaikkia osapuolia palvella paremmin tekoällyn avulla.

Avainsanat: tekoäly, tiedonhallinta, sosiaalityö

Sisällysluettelo

1 Johdanto.....	4
2 Teoreettinen viitekehys.....	5
2.1 Tekoäly.....	6
2.2 Sosiaalityö on myös tietotyötä.....	8
3 Tutkimusasetelma.....	11
4 Tuloksia ja tekoälyn käytöstä tehtyjä havaintoja.....	15
4.1. Tekoälyn mahdollisuudet työn tehostamisessa ja ajankäytön vapauttamisessa	15
4.2. Eettiset riskit, syrjintä ja tekoälyn läpinäkyvättömyys.....	15
4.3. Inhimillisen arvioinnin ja kontekstuaalisen ymmärryksen korvaamattomuus	16
4.4. Sosiaalityöntekijöiden tekoälyosaaminen ja koulutustarpeet.....	16
4.5. Sosiaalityön arvojen ja ammattilaisten osallistumisen merkitys tekoälyn kehittämisessä.....	17
4.6. Teknologiset, rakenteelliset ja saavutettavuuteen liittyvät haasteet.....	17
5 Johtopäätökset ja pohdinta.....	18
Pohdinta.....	19
Lähteet.....	20

1 Johdanto

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää kirjallisuuskatsauksen avulla, millä tavoin sosiaalityössä on käytetty tekoälyä ja minkälaisia havaintoja ja huomiota sen käyttö on nostanut esille.

Tekoälypohjainen tiedon hankinta, tiedon käyttö ja tulevaisuuden suunnittelu on noussut voimakkaasti 2020-luvulla. Sosiaalityö on myös voimakkaasti muotoutunut tapaamisten ja kohtaamisten raportoinniksi ja dokumenttien tuottamiseksi. Viranomaisella on oltava kirjallinen tai muilla tavoin tallennettu arkistoksi luettava tallenne, jolla päätös tai viranomaisen toimenpide voidaan perustella. Asiasta on oltava kirjallinen tuotos, jotta jonkun asian oikeuttaminen olisi todennettavissa ja myös oma selusta turvattu. Näin voidaan kuvailla asiakkaan tilannetta ja myöhemmin myös todentaa tapahtumia ja asiainhaaroja kaikkien asianosaisten oikeusturvan vuoksi. Viranomaisen pitää perustella ratkaisunsa dokumentoituun tietoon, joka on myös jälkikäteen todennettavissa. Talentia- lehden asiantuntija Alpo Heikkinen toteaa artikkelissaan. (Heikkinen 2026, 38.) Kirjalliseksi luonnehdittavaa materiaalia onkin sosiaalityössä mitattavat määrät.

Tekoälyn ominaisuuksiin kuuluu, että se ottaa käyttöönsä käyttäjän sille toimittaman aineiston ja käyttää sitä hyväkseen laatiakseen pyydettyjä toimenpiteitä. Tämän tiedon jatkokäyttö on itselleni epäselvää. Käyttävätkö tekoälyt jatkossa samaansa tietoa hyväkseen uutta tietoa luodessaan? Uskon näin olevan. Sosiaalityön sisällä ei siten voisi käyttää yksityisten kaupallisten toimijoiden tekoälyjä. Sosiaaliviranomaisella on oltava käytössään viranomaiselle laadittu tai lisensoitu tekoäly, jossa datan omistajuus ei jakaudu muille ja jonka tieto ei voi koskaan kulkea salassa pidon piiriin kuuluvien ulkopuolelle. Sosiaalityön ominaispiirteisiin kuuluu vahva yksilön suoja ja salassa pidettävyyys. Esimerkiksi lastensuojelun asiakkuus itsessään on salassa pidettävä asiakastieto. (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä 4. ja 5.§) Salassa pito on varsin laajasti käsitetty koskemaan koko asiakkaan prosessia organisaatiossa. Organisaation työntekijälle ei myöskään synny oikeutta tarkastella asiakkaiden tietoja, ellei se ole hänen työnsä kannalta välttämätöntä. (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä 9.§) Sekä tutkielmani kannalta oleellinen ja vaikeasti käsiteltävä, asiakirjasalaisuus. Asiakirjasalaisuus sosiaalihuollossa koskee asiakastietoja, kirjallisia tai digitaalisessa muodossa olevia, jotka pitävät sisällään sosiaalihuollon asiakasta tai muuta yksityistä henkilöä koskevia tietoja. Salassa pidettävää asiakastietoa, ei saa näyttää tai luovuttaa sivulliselle. Sitä ei voi myöskään antaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muulla tavalla

sivullisen nähtäväksi tai käytettäväksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastiedot ovat salassa pidettäviä vaikka asiakkuus joskus päättyy. Asiakastiedot ovat siis pysyvästi salassa pidettäviä, siitä huolimatta mitä julkisuuslain 31 §:n salassapidon lakkaamista koskeva sääntely sanoo. (Araneva 2025).

Aiemmin esimerkiksi pilvipalvelut olivat asiakkaan kannalta ongelmallisia, koska pilven haltijalle syntyy tietyn tyyppinen hallintaoikeus siirrettyyn tietoon. Esimerkiksi tilanteessa, jossa tietoa on siirrettävä palveluntarjoajan palvelimilta toiselle pitää dataa hallita, jotta sen voi siirtää. Esimerkiksi sosiaalisen median alustoille ladattu tietue säilyy asiakkaan omistuksessa, mutta palvelun tarjoaja voi myös välittää tuon tietueen sisältämää dataa eteenpäin kolmansille osapuolille, mainostajille ja datan keräämiseen erikoistuneille yhteistyötahoilleen. Toisin sanoen käyttäjä on hyväksynyt, joko kirjautuessaan tai tietueen latauksen yhteydessä antavansa laajat käyttöoikeudet palvelun tarjoajalle. (Meta 2025.)

EU:n Data Act -säädöksen ja GDPR 2025 myötä tilanne on selkeytynyt ja määrittynyt varsin tarkasti. Tiedon tuottajan omistusoikeus tuottamaansa dataan säilyy pilvipalvelun tallennuksesta huolimatta. (EU Data act. 2024.)

Pyrin tutkielmassani kirjallisuuskatsauksen avulla selvittämään olisiko sosiaalityön sisällä, jollain osa- alueella mahdollista käyttää tekoälyä osana asiakasprosessia. Asiakkuus sosiaalityössä kerryttää paljon dokumentaatiota ja sen hallinta työntekijän näkökulmasta on haasteellista, koska asiakkaita on vähintäänkin kymmeniä. Lastensuojelun sosiaalityön asiakasmitoitutus on 30 asiakasta / sosiaalityöntekijä. (THL 2025.)

2 Teoreettinen viitekehys

Tässä luvussa esittelen käyttämäni teoreettiset viitekehykset tutkielmaani varten. Käytän sosiaalityön nopeaa digitalisoitumista ja asiakastietojärjestelmien sisältämiä suuria tietomääriä yhtenä viitekehystenä tutkimuksen tarpeellisuudelle sekä tekoälyä itsessään toisena viitekehystenä. Teoreettinen viitekehys sitoo aineiston jo olemassa olevaan tietoon.

2.1 Tekoäly

Tekoäly on alustavasti ja teoriasolla ollut olemassa jo 1940 luvulta lähtien, jolloin muodostettiin ensimmäisiä alkeellisia neuroverkoiksi kutsuttuja matemaattisia malleja. Varhaisimpia tekoälyn pioneereja on useita ja heistä ehkä tunnetuimmat ja yleisimmin mainittavat ovat Alan Turing (1936), joka julkaisi artikkelinsa universaalista laskukoneesta. John McCarthy, Marvin Minsky, Nathaniel Rochester, Claude Shannon. Allen Newell ja Herbert Simon, olivat osallistujina ensimmäisessä tekoälykonferenssissa tai paremminkin workshopissa, Dartmouthissa jossa myös ensimmäisenä on julkisesti lanseerattu käsite, tekoäly muun muassa (Rice & Tambe 2018, 8; Marquis, Papini & Prade 2020, 13.)

Tekoälyllä tarkoitetaan tällä hetkellä jonkin ihmisen valmistaman koneen kyvykkyyttä käyttää perinteisesti ihmisen älyyn liitettyjä taitoja, kuten päättelyä, oppimista, suunnittelemista tai luomista. Karkeasti tekoäly voidaan jakaa kahteen pääluokkaan, LLM -kielimalli tekoäly (Large language Model,) ja generatiivinen tekoäly (Generative Ai)

Kielimallin tekoälyn tehtävänä on pääsääntöisesti tuottaa kielellistä materiaalia. Esimerkiksi kielimallin tekoälyt ChatGPT ja Microsoft Copilot ovat kielimallin tekoälyjä ja toimivat todennäköisyyden perusteella. Kielimallin tekoälyt on koulutettu suurella määrällä dataa ja ne osaavat tuottaa ja ennustaa kielellistä materiaalia. (Numminen 2023.) Toimintaperiaatteena on se millä todennäköisyydellä sanat ovat peräkkäin sen koulutukseen käytetyssä materiaalissa. Kielimallin tekoäly ei kuitenkaan ole ihmisen kaltainen. Se toimii ja tuottaa lauseita todennäköisyyksien pohjalta.

Generatiivinen tekoäly tarkoittaa tekoälyalgoritmeja, jotka pystyvät tuottamaan uutta sisältöä oppimalla olemassa olevista aineistoista. Toisin kuin perinteiset tekoälymallit, jotka tunnistavat vain malleja, generatiiviset mallit voivat luoda alkuperäistä sisältöä, kuten tekstiä, kuvia, musiikkia tai videoita. (Ilvonen n.d) Microsoftin määritelmän mukaan, ”Generatiivinen tekoäly analysoi kehittyneillä koneoppimistekniikoilla suuria datajoukkoja ja generoi uutta sisältöä alkuperäisen datan kontekstin, tyylin, rakenteen sekä sävyn perusteella. Kun tekoälymalli luo sisältöä, se hyödyntää datan rakenteita ja luo tuloksia, joita ei usein voi erottaa ihmisen luomasta materiaalista riippumatta siitä, luoko tekoälymalli tekstiä, kuvia, koodia tai jopa musiikkia.” (Microsoft 2026.)

Tekoälyn avulla tekniset järjestelmät voivat nykyisellään havainnoida ympäristöään, käsitellä tekemiään havaintojaan ja ratkaista ongelmia saavuttaakseen jonkin tekoälylle asetetun tietyn päämäärän. Tietokone ottaa vastaan tietoa, jonka sen omat tunnistimet (esimerkiksi kamera) tai siihen liitetyt muut tunnistimet ovat keränneet, käsittelee sen jopa millisekunneissa ja lopulta vastaa siihen itse ilman ihmisen konsultointia missään välissä. Tekoälyjärjestelmät kykenevät jo nykyisellään muokkaamaan käytöstään tiettyyn pisteeseen asti analysoimalla aiempien toimien vaikutuksia ja työskentelemällä itsenäisesti. (Euroopan Parlamentti 2020.)

Tekoäly nousi voimalla yleiseen tietoisuuteen 2020-luvun alkupuoliskolla. Julkiseen keskusteluun nousi myös voimakkaasti pelko työpaikkojen vähenemisestä ja katoamisesta tekoälyn tehdessä kaiken työn. Pelko on osittain tullut todeksi ja entisiä ihmisvaltaisia työtehtäviä on katoamassa, koska kone voi tehdä tietyn työn väsymättä, tarkemmin ja yksityiskohtaisemmin kuin ihminen. Teknologiyhtiö Microsoftin tekemän, vielä vertaisarvioimattoman tutkimuksen mukaan, työpaikkojen määrä olisi tekoälyn käytön myötä vähenemässä varsin radikaalisti. Katoamisvaarassa olevia töitä olisivat esimerkiksi: tulkki ja ihmisen tekemä tulkkauustyö, historioitsijat, kirjailijat ja muut kirjoittajat. (Microsoft 2025.)

Kirjalliseksi luonnehdittavaa materiaalia on myös paljon tarjolla ja sen käyttöä optimoimaan on nykyisellään hyväksyttävämpää käyttää tekoälypohjaista ohjelmistoa kuin aiemmin. Tekoäly ei kuitenkaan ole mikään ”superhuman” Tekoäly-keskustelussa käytetty termi kuvaa ohjelmistoa, joka suorittaa annetun tehtävän paremmin kuin yksikään ihminen. Historiassa ensimmäisenä superhumanina on usein käytetty peliteorian puolelta Deep Blue -shakkipelin ohjelmistoa, joka vuosina 1996-1997 testasi maailman parhaana pidetyn shakinpelaajan, Garri Gasparovin, pelitaidot. Ensimmäisen kuuden pelin sarjan Gasparov voitti 4 - 2 mutta jälkimmäisen voitti kone 3,5 – 2,5. (Helakallio 2025.)

Tulkkausohjelmistot ovat kehittyneet huimasti viime vuosina ja voivat nykyisellään kääntää puhetta lähes samanaikaisesti kuin käännettävä puhe tuotetaan. Tekstimallin kääntäminen on myös nykyisellään helppoa. Kokonaisen tekstin voi vaivatta kääntää tietokoneen avulla. Käännöksen oikeellisuudesta ei aina voi kuitenkaan olla varma. Generatiivinen tekoäly pystyy tuottamaan esimerkiksi musiikkia, jota ihmiskorva ei erota ihmisen tekemästä. Tekoäly osaa hakea tietoa lähteistä ja koostaa niistä uutta tiivistynyttä sisältöä. Tekoäly ei kuitenkaan osaa olla yhtään lähdekriittinen. (Microsoft 2025.) Se lukee kaiken sille annettavan ja koostaa sen pohjalta oman arvionsa tärkeinä pitämistään asioista. Tekoälylle ei saisikaan koskaan antaa sellaista valtaa, joka on täysin lähde- ja lopputuotuskritiikitöntä. Varhaisin julkinen tekoälyn

kritiikittömyys on todennäköisesti ollut Twitterissä vuonna 2016 julkaistu chattibotti Tay. Tay oli suunniteltu alustalla toimivaksi botiksi, joka tekisi itse twiittejä, toimisi keskustelun aloittajana sekä osallistuisi keskusteluun ja siten lisäisi ihmisten kiinnostusta twitteriä kohtaan. Alustalla olleet trollit ymmärsivät Tay -botin toimintalogiikkaa ja opettivat sen vain 16 tunnissa olemaan rasistinen ja muita kohtaan muutenkin loukkaava. (Wakefield 2016.) Tekoälyn varsinainen toimintamoottori tai hermokeskus, jossa itse aineisto kohtaa asiakkaan sille teke-mät pyynnöt ja muut parametrit muodostavat niin kutsutun, mustan laatikon. Englanniksi black-box, joka kuvaa tilannetta, jossa oikeastaan kukaan ei osaa sanoa miten tekoäly on pää-tynyt ehdottamaansa lopputulokseen. Asiaan on kiinnitetty laajasti huomiota ja onkin todettu, että esimerkiksi lainsäädäntö ei tällä hetkellä pysy tämän asian perässä. (OECD 2023.)

On tullut myös ilmi niin sanottua hybridivaikuttamista, jossa tekoälylle syötetään tahallisesti suuria määriä väärää ja paikkaansa pitämätöntä tekstiä ja tietoa. Tämä vaikuttamisen taso vai-kuttaa olevan jonkin valtiojohtoisen organisoimaa ja jonka tavoitteena on saada jokin asia näyttäytymään täysin totuudenvastaisesti. Tällä tavoin toimimalla tekoälyn tuotos saadaan hyvin kyseenalaiseksi ja sen oikaisu voi osoittautua vaikeaksi. Myös pienemmän mittakaavan manipulaatiota on tullut ilmi. Niin sanottu datapoisoning organisaation sisällä. Organisaation omat työntekijät sabotoivat tarkoituksella tekoälylle syötettäviä tietoja tai muokkaavat dataa muuten, jotta se näyttäisi tekoälyprosessoinnin jälkeen käyttökelttomalta tai vähintäänkin suuria korjauksia vaativalta. Motivaattorina tällaiselle käytökselle on pelko oman työpaikan menettämisestä. (Angelo 2026.) Kuitenkaan, teknologia yhtiö, Nvidian toimitusjohtaja Jensen Huangin mukaan, työtä ei vie tekoäly, vaan ihminen, joka sitä osaa käyttää (Koski 2023). Maailman talousfoorumi (WEF) julkaisi vuonna 2023 tutkimuksen, jonka mukaan seuraavan viiden vuoden aikana maailmasta katoaa n. 14 000 000 työpaikkaa. Maailmassa syntyisi tuolla ajanjaksolla uusia työpaikkoja noin 69 000 000 mutta samalla ajanjaksolla olisi noin 83 000 000 työpaikkaa häviämässä tekoälymurroksen myötä. (Battista et al. 2023, 6.)

2.2 Sosiaalityö on myös tietotyötä

Sosiaalityön tekeminen pohjautuu itsessään prosessiin, jossa pyritään hankkimaan oleellinen ja tarpeellinen tieto asiakkaan oman prosessin edistämiseksi. Taustaoletuksena on tällöin jo-kin pulma tai haaste, jossa asiakkuuteen tullut tarvitsee apua. Prosessissa asiakasta pyritään auttamaan ja sen pohjalta sosiaalityöntekijällä on velvoite mutta myös oikeutus hankkia tar-

peellinen määrä tietoa päätöksensä tueksi. (lastensuojelulaki (417/2007), sosiaalihuoltolaki (1301/2014), laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000). Tässä prosessissa syntyy mittava määrä tietoa ja dataa, joka tallennetaan tarpeellisilta osin sosiaalityön tietojärjestelmiin.

Lamponen (2023) selventää esimerkiksi prosessia lastensuojelun kiireellisen sijoituksen päätöksenteossa. Sosiaalityöntekijän päätöksen teossa tarvittavaa työtä Lamponen kuvailee tietotyöksi. Saatavilla olevaa tietoa puntaroidaan ja tarkastellaan ja sosiaalityölle ominaisten ammatillisten piirteiden avulla ja pohjalla oleva tieto joko vahvistuu tai kumoutuu ja putoaa pois prosessista. Prosessi ei kuitenkaan ole suoraviivaisen yksinkertainen, pikemminkin monitasoista hahmottamista vaativaa, jossa hiljaisella tiedolla, intuitiivisella tiedolla ja käsillä olevan tiedon kompleksisessa yhteydessä täytyy jollain tavalla ratkaista käsillä oleva välitöntä päätöksentekoa edellyttävä pulma. (Lamponen 2023, 223; Alatalo 2018, 14) kutsuu lastensuojelun sosiaalityötä tietointensiiviseksi asiantuntijatyöksi, jossa työntekijä joutuu työskentelemään monimutkaisten ilmiöiden parissa sekä yhdistelemään tietoa monista eri lähteistä. Kääriäinen (2003) näkee sosiaalityön asiakirjat ja dokumentoinnin liittyvän tavalla tai toisella tiedon prosessointiin ja säilömiseen sekä tiedon uudelleen hyödyntämiseen. (Kääriäinen 2003, 23.)

Sosiaali- ja terveysministeriön, 2024a julkaiseman selvityksen mukaan, sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijät kokevat kirjaamisen kuormittavaksi ja aikaa vieväksi. Vaikka kirjausten katsotaan olevan pääsääntöisesti hyödyksi potilaalle ja asiakkaille. Kuormitusta tulee kuitenkin suuresta määrästä tietoa, jonka uudestaan läpikäydäkseen on varattava paljon aikaa. Sosiaalityöntekijöitä kuormittaa huomattavan paljon myös päällekkäisten kirjausten määrä, samasta tapaamisesta voi olla monen eri tahon kirjaus. Selvityksen mukaan, sosiaalityöntekijä käyttää kirjaamiseen päivittäin keskimäärin 3 h 15 minuuttia. Sosiaalityöntekijät näkivät parhaimpina tapoina hillitä kirjaamisen kuormittavuutta valmiiden tietopohjien ja kirjaamismallien kehittämisen ja tietojärjestelmien käytettävyyden ja yhteentoimivuuden parantamisen ja varmistamisen.(emt.)

Kuronen & Isomäki (2010) mieltävät tietojärjestelmän kolmanneksi osapuoleksi työntekijän ja asiakkaan suhteeseen. (emt.) Salovaara (2025) näkee myös tietojärjestelmien olevan keskeinen tekijä sosiaalityötä tehtäessä. (Salovaara 2021, 129.) Asia konkretisoituu viimeistään vuoden 2026 syksyllä, jolloin Hyvinvointialueiden on oltava valmiina siirtymään pysyvästi Kanta

-yhteensopivaan kirjaamiseen. Sosiaali- ja terveysministeriön, (2024a) selvityksen perusteella, Kanta -yhteensopivan kirjaamisen ei nähdä tuovan suurta hyötyä. Paljon palvelua käyttävistä lääkäreistä noin 70% ei koe Kanta palveluiden olevan hyvin hyödynnettävissä. (emt). Tietojärjestelmiin kohdistuu siis varsin merkittäviä odotuksia ja toiveita.

Täysin hypoteettisen laskelman pohjalta voidaan esittää, että esimerkiksi yhden lastensuojelun asiakkaan osalta kuukaudessa voisi olla kaksi tapaamista, kotikäynti ja verkostokokous, joiden tapaamisten kirjauksissa voisi olla kuusi sivua tekstiä. Tämän lisäksi olisi muutama kirjaus puhelinkeskusteluista yksi sivu, yksi lausunto päivähoitopaikan tarpeellisuudesta yksi sivu sekä vaikka taloudellisen tuen päätös yksi sivu. Yhteensä yhdeksän sivua. Jos asiakkuus jatkuu saman kaltaisena, kertyy puolessa vuodessa kirjallista materiaalia kymmeniä sivuja (30-60). Jos samankaltaisia asiakkuuksia on 30, kertyy puolessa vuodessa jopa 1000 sivua kirjallista materiaalia. Tämän kaiken hallitseminen, muistaminen tai tehokas käyttö on vähintäänkin hyvin haasteellista ja henkilökohtaisista ominaisuuksista riippuvaista. Ihminen kykenee pitämään työmuistissaan aktiivisena noin neljää tietuetta kerrallaan. Tietueiden sisältämät tiedotkin säilyy aktiivisena vain joitakin kymmeniä sekunteja kerrallaan. (Terveyskylä 2021) Vanhoja tietojärjestelmiä ei oletettavasti oltu suunniteltu tiedon hankkimisen helpottamiseksi, vaan pikemminkin sen säilyttämistä varten.

Mistä apua sosiaalityöntekijöiden työpaineeseen ja kuormaan. Sosiaalityöntekijöiden lukumäärä ja työaika ovat rajalliset. Toista voi suurentaa, mutta taloudelliset resurssit ovat sille todennäköisesti esteenä, toista ei ole mahdollista kuin vähän venyttää työaikalain puitteissa. On siis saatava vallitsevan työajan, ja tällä työntekijämäärällä tehtyä työ tehokkaammin ja sujuvoitettava sitä. Tietojärjestelmien ja teknologisen kehityksen olisi oltava hyödyksi, ei rasitteeksi. Tietojärjestelmien tarkoituksena on perinteisesti ollut helpottaa työtä esimerkiksi sujuvoittamalla asiakkuuksien seuranta ja analysointia, sekä pohjata työntekijöiden toimenpiteet dokumentoituun tietoon. Tietojärjestelmien avulla on ajateltu saatavan muun muassa erilaisia koosteita, yhteenvetoja ja tiivistelmiä (Laaksonen ym. 2011, 10-11). Tutkimukset ja selvitykset tietojärjestelmien käytöstä sosiaalityössä ovat kuitenkin tuoneet esiin aiottua tarkoitustaan vastaan toimimisen tai vähintäänkin hyötyjä hidastavan toiminnan näkökulman. (kts esim. Sosiaali- ja terveysministeriö, 2024a; Huuskonen & Vakkari. 2013, 389; Salovaara. 2024).

3 Tutkimusasetelma

Tutkimusasetelma kirjallisuuskatsauksessa tarkoittaa suunnitelmaa siitä, miten aiemmin julkaistua tutkimustietoa etsitään, valitaan, analysoidaan ja syntetisoidaan (yhdistellään) vastauksen löytämiseksi asetettuihin tutkimuskysymyksiin. Kirjallisuuskatsaus on perusteena oikeastaan kaikelle akateemiselle tutkimukselle ja julkaisuille. Perehtymällä jo olemassa olevaan tutkimustietoon saadaan käsitys jo olemassa olevasta tiedosta ja tutkimuksesta. Kirjallisuuskatsaus samalla myös sijoittaa tutkijan oman tutkimuksen tähän aineiston tarjoamalle areenalle. Toisin sanoen, kirjallisuuskatsauksen avulla pyritään osoittamaan lukijalle perustelu, miksi nyt esiteltävä tutkimus on tärkeää ja millä tavoin se voisi täydentää aiempaa tutkimustietoa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2001, 240.)

Pyrin selvittämään kirjallisuuskatsaukseni avulla olisiko jo tehdystä tutkimuksesta löydettävissä hyötynäkökulma, jota voisi käyttää hyväksi sosiaalityön tarkasti rajatulla ja vielä tarkemmin säädellyllä alalla. Tutkimusasetelmani rakennan tutkimuskysymyksen ympärille. Pääkysymyksenä toimii, millä tavoin tekoälyä on käytetty sosiaalityössä ja mitä sen käytöstä nousseita havaintoja on tehty? Kuten aiemmin jo määrittelin, sosiaalityötä määrittää lukuisa joukko omia lakeja ja edelleen sosiaalityön asiakkaita, sen muodostamaa tietoa, säilytystä, käyttöä ja jakamista vielä iso joukko muita lakeja. Ei ole helppoa tai aina edes mahdollista siirtää muilla aloilla hyväksi havaittua toimintaa tarkasti säädellylle sosiaalialalle. Vaikka tekoäly on ollut olemassa jossain muodossa jo 80-luvulta lähtien, on sen nopea yleistyminen vasta 2020 luvulla syynä siihen, että tutkimustietoa ei ole vielä tarjolla suuressa määrin. Tutkimushypoteesini tältä osin on, ettei tutkimusta ole tehty kovinkaan paljon.

Tutkimusaineiston pariin minut johdatti tutkielman ohjaaja, jolta sain hyviä artikkeleita luetta- vaksi. Hain tutkielmaani aineistoa Google scholarista käyttäen yksinkertaisesti hakusanoja, artificial intelligence and social work, sekä suomen kielistä hakua, sosiaalityö ja tekoäly. Englanninkielisen haun perusteella Google scholar löysi 4 990 000 tulosta. Suomenkielisen haun perusteella sain 595 tulosta. Luin kursorisesti hakujen yhteenvetoja ja tulososioita ja luotin työkokemukseni perusteella voivani valita aineistosta artikkelit ja raportit sekä muut mahdolliset tutkimukset ja kokeilut, joiden tulosten voisin ajatella olevan mahdollisia siirtää ja käyttää hyväksi vastaamaan tutkimuskysymykseeni. Potentiaalisten artikkeleiden osalta jatkoin perehtymistä niiden sisältöön syvällisemmin, tehden samalla jo alustavia muistiinpanoja ja nostoja tehdyistä havainnoista.

Aineistot ovat tieteellisistä julkaisuista tai ovat akateemisia väitöskirjoja, sekä luotettavien ja vakaana pidettävien instituutioiden julkaisuja (THL). Ne ovat siten vertaisarvioituja tai tiedeyhteisön laatimia sekä täyttävät akateemiset kriteerit lähteiden käytettävyyden suhteen.

Suljin pois aineistosta sellaiset artikkelit ja teokset, jotka eivät olleet linjassa tutkimuskysymykseni kanssa. Lisää poisjääntejä syntyi artikkeleista, joihin minulla ei ollut pääsyä.

Sisäänottokriteerit	Poissulkukriteerit
Saavutettavuus, avoin aineisto	Maksullinen tai ei saatavilla
Aineiston tyyppi: vertaisarviodut artikkelit, tutkimusartikkelit, tieteelliset artikkelit ja väitöskirjat	Ei vertaisarviodut, ei julkaistut
Tutkimuskysymyksen kannalta relevantti aineisto	Aineiston soveltumattomuus tutkielmaan
Kieli englanti ja suomi	Muunkieliset aineistot
Julkaistu 2018 jälkeen	Ennen vuotta 2018 julkaistu
Luotettavan ja vakaan tahon julkaisu, kuten THL:n julkaisu.	Ei luotettavan tahon julkaisu.

Lopulta tutkimusaineistokseni valikoituivat asettamillani kriteereillä seuraavat artikkelit. Aineistoni artikkeleista tai tutkimuksista kuusi oli toteutettu ulkomailla ja neljä Suomessa

Heather Boetto (2025): Artificial Intelligence in Social Work: An EPIC Model for Practice, Australian Social Work	Kirjallisuuskatsaus
Thommy Sebatana Molala (2025) Social work in the digital age: Towards adopting artificial intelligence in social work, International Social Work	Haastattelututkimus Etelä-Afrikka
Mackline Nuwasiima, Metogbe Patricia Aho-	Kyselytutkimus

non and Caleb Kadiri (2024) The Role of Artificial Intelligence (AI) and machine learning in social work practice	
Frederic G. Reamer (2023) Artificial Intelligence in Social Work: Emerging Ethical Issues, International Journal of Social Work Values and Ethics Volume 20, Number 2 (2023)	Kirjallisuuskatsaus
Maiju Kyytsönen Samuel Salovaara Timo Tuovinen Jarmo Reponen Sanna Hautala Tuulikki Vehko (2026) Hyvinvointialueiden tietohallinnosta vastaavien tulevaisuuden visioita digitalisaatiokehityksestä. Tutkimuksesta tiiviisti 6/2026. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.	Kyselytutkimus Suomessa
Salovaara, Samuel (2024) Väitöskirja, Osatutkimus 1. ja 3. Tietojärjestelmät osana sosiaalityön tiedonmuodostusta. Rovaniemi: Lapin yliopisto	Tutkimus tietojärjestelmän kehittämisestä. Suomi
Tuukka Lehtiniemi: Contextual social valences for artificial intelligence: anticipation that matters in social work	Tapaustutkimus Suomi
Eric Rice and Milind Tambe (2018) Merging Social Work Science and Computer Science for Social Good Teoksessa Artificial Intelligence and Social Work. Cambridge University press. University Printing House, Cambridge	Kokoava katsaus tekoälyn käytöstä sosiaalityön apuna
Artificial Intelligence (AI) Literacy for Social Work: Implications for Core Competencies. Eunhye Ahn, Moon Choi, Patrick Fowler and In Han Song	Tutkimusartikkeli/ selvitys/katsaus

Kirjallisuuskatsauksessa tutkijan olisi oivallettava, mitä aineisto hänelle viestii, mitä sillä on sanottavaa. (Kananen 2014, 115). Empiria eli aineisto on tutkielman tekijän havaintoihin, mitauksiin tai kerättyyn dataan perustuvaa tietoa. Empiria on tutkielmani osalta tietoa aiheen kirjallisuudesta, niiden sisällöstä, teemoista ja löydöksistä. (Gibbs 2007, 2.)

Aloitin aineistoni prosessoinnin kääntämällä aineistoani suomeksi. Valtaosa aineistostani oli englannin kielistä. Osaan tekstistä jouduin käyttämään selaimen integroitua käännösohjelmää. Tämä oli kuitenkin työlästä, koska selainversioni (Brave) ei pystynyt kääntämään kuin muutaman rivin kerrallaan. Tehdessäni muistiinpanoja huomasin jo melko nopeasti tiettyjen yhteneväisyyksien nousevan esiin ja aineistossa esiintyviä samankaltaisuuksia ja samojen teemojensisäistä keskustelua. Muistiinpanoja kertyi artikkeleista kaiken kaikkiaan yli 14 sivua, joista lähdin koostamaan vastauksia tutkimuskysymykseeni, millä tavalla tekoälyä on käytetty sosiaalityön apuna ja mitä havaintoja sen käytöstä on noussut esiin? Aineistoon perehtyminen tuo esille, että tekoälyä on jo jonkin verran tutkittu sosiaalityön apuna. Kuitenkin tutkimusta tehneiden maiden erilaiset lainsäädännöt ja erot yhteiskuntarakenteissa eivät suoraan mahdollistaisi tutkimustulosten ekstrapolointia sellaisenaan Suomeen. Aineistoni perusteella tekoälyä on tutkittu sosiaalityön apuna ainakin Australiassa, Etelä-Afrikassa, Pohjois-Amerikassa ja Suomessa. Aineistosta nousi esiin seuraavia teemoja, jotka otsikoin alustavasti seuraavien teemojen alle. 1. Tekoäly vapauttaa aikaa ydintyöhön. 2. Eettiset huolenaiheet ja tietosuoja. 3. Sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja syrjinnän ehkäisy. 4. Tekoäly ei korvaa sosiaalityöntekijää. 5. Tarve koulutukselle ja osaamisen kehittämiseksi. 6. Tekoälyn rooli: tiedon kerääminen ja tiivistäminen. 7. Tarve moniammatilliselle ja käyttäjälähtöiselle kehittämiseksi. 8. Kontekstisidonnaisuus ja paikallisuus. Teemoittelin aineistoa samankaltaisuuksien mukaisesti ja sain vielä käsiteltyä aineistoa edelleen tiiviimmäksi ja yhdistelin alustavia teemojani ja lopulta tiivistin vielä edellä mainitut kahdeksan teemaa kuudeksi, jotka esitän tässä tutkielmassa ennen johtopäätöksiä.

Aineistossa toistuvat teemat liittyvät erityisesti tekoälyn mahdollisuuksiin keventää sosiaalityön kuormitusta, sen tuottamiin eettisiin riskeihin sekä sosiaalityön erityispiirteisiin, jotka rajaavat tekoälyn käyttökelpoisuutta päätöksenteossa. Kokonaisuutena aineistoni korostaa, että tekoäly voi toimia sosiaalityön tukena, mutta ei korvaajana.

4 Tuloksia ja tekoälyn käytöstä tehtyjä havaintoja

Seuraavissa kappaleissa esittelen tutkimukseni tulokset kuuden kokoavan alaotsikon alle ryhmiteltynä. Tekoälyn mahdollisuudet työn tehostamisessa ja ajankäytön vapauttamisessa. Eettiset riskit, syrjintä ja tekoälyn läpinäkyvättömyys. Inhimillisen arvioinnin ja kontekstuaalisen ymmärryksen korvaamattomuus. Sosiaalityöntekijöiden tekoälyosaaminen ja koulutustarpeet. Sosiaalityön arvojen ja ammattilaisten osallistumisen merkitys tekoälyn kehittämisessä. Teknologiset, rakenteelliset ja saavutettavuuteen liittyvät haasteet.

4.1. Tekoälyn mahdollisuudet työn tehostamisessa ja ajankäytön vapauttamisessa

Useissa aineistoissa korostuu, että tekoäly voi vähentää sosiaalityöntekijöiden hallinnollista kuormaa esimerkiksi: Boetton (2025) mukaan, sosiaalityöntekijöille jäisi aikaa tehdä enemmän ydintyötä, koska tekoäly vapauttaa aikaa. Nuwasima et al. (2024) mukaan, tekoäly voi vähentää sosiaalityöntekijöiden hallinnollista taakkaa ja parantaa resurssien kohdentamista. Hyvinvointialueiden tietohallintokyselyn (2026) mukaan, 60 % sosiaalityön tietohallintopäälliköistä arvioivat suurimman hyödyn tulevan lausuntojen, palvelutarpeen arvioinneista ja päätösten luonnostelusta sekä kirjaamisesta. Ahn et al. (2025) mukaan, chatbotit ja automaatio voivat laajentaa palvelujen saavutettavuutta ja siten parantaa kansalaisten pääsyä palveluiden piiriin sekä säästää henkilöresurssia vapauttamalla heitä niin sanotusta portinvartijaroolista.

4.2. Eettiset riskit, syrjintä ja tekoälyn läpinäkyvättömyys

Tekoälyn riskeihin kuuluu syrjivien rakenteiden vahvistuminen, jos data on vinoutunutta. Nuwasima et al. (2024) mukaan, yksipuolinen data voi vääristää tuloksia ja tuottaa syrjiviä päätöksiä. On esimerkkejä, joissa tekoäly on oppinut rasistisia toimintamalleja. Ahn et al. (2025) mukaan, tekoälyn käyttö voi vahvistaa rakenteellisia vinoumia ja altistaa haavoittuvia ryhmiä deepfake- ja tietoturvariskeille. Huolta aiheuttavat myös kulttuurisesti epäyhteensopiva data, esimerkiksi pohjoismaalaista dataa ei voida käyttää Afrikassa tai toisinpäin. Myös monessa tutkimuksessa esiintyvä huoli lopputulosten muuttumisesta, kun laadullista alkuperäistietoa

muutetaan numeraaliseen muotoon. Tämä voi johtaa esimerkiksi virheellisiin hälytyksiin ja/tai syrjiviin päätöksiin. Molalan (2025) mukaan, tekoäly voi johtaa diskriminointiin ja ihmisoikeusongelmiin.

Boetton (2025) mukaan, tekoälyn avustama päätöksenteko jää toimintamekaniikkansa osalta osittain piiloon ja syntyy niin sanottu black box -ilmiö.

IFSW (2018) painottaa erityisesti luottamuksellisuuden ja yksityisyyden turvaamista.

4.3. Inhimillisen arvioinnin ja kontekstuaalisen ymmärryksen korvaamattomuus

Tekoäly ei kykene ymmärtämään asiakkaiden elämäntilanteiden monimutkaisuutta, ei kykene eettiseen harkintaan eikä täysin ymmärtämään kontekstia. Boetton (2025) mukaan, tekoälyltä puuttuu empaattinen ja validoiva kohtaaminen. Nuwasiima et al. (2024) mukaan, monimutkaiset asiakastilanteet vaativat laajaa inhimillistä ymmärrystä. Ahn et al. (2025) mukaan, tekoäly ei osaa huomioida kontekstia eikä osaa eettistä päättelyä. Se nojaa historiallisiin samankaltaisuuksiin eikä pysty ennustamaan tulevaa sosiaalityön vaatimalla tavalla. Lehtiniemen (2023) mukaan, tekoäly ei kykene ennustamaan tulevaa, koska se yhdistää vain historiallisia samankaltaisuuksia tekemäänsä päätökseen. Empaattinen kohtaaminen ja ammatillinen harkinta säilyvät sosiaalityön ytimessä. Aineiston perusteella on myös selvää, että tekoälyn käyttö edellyttää paikallista dataa. Esimerkiksi Afrikassa ei voida käyttää pohjoismaista dataa, koska sosiaalijärjestelmät ja yhteiskunnalliset rakenteet eroavat merkittävästi.

4.4. Sosiaalityöntekijöiden tekoälyosaaminen ja koulutustarpeet

Sosiaalityöntekijöiden tekoälyn käytön osaamisvaje on toistuva teema, ja sen korjaaminen nähdään edellytyksenä tekoälyn turvalliselle käyttöönotolle. Molalan (2025) mukaan, sosiaalityön opetus ei tarjoa riittäviä teknologisia taitoja. Ahn et al. (2025) mukaan tekoälylukutaito on tärkeää syrjinnän ehkäisemiseksi ja eettisen kehityksen varmistamiseksi. Nuwasiima et al. (2024) mukaan, työntekijöillä ei ole tarvittavaa teknologiaa tai osaamista. Hyvinvointialuei-

den tietohallintokyselyn (2026) mukaan, tekoälyn hyödyntäminen edellyttää koulutusta ja uudenlaista ajattelua.

4.5. Sosiaalityön arvojen ja ammattilaisten osallistumisen merkitys tekoälyn kehittämisessä

Tekoälyjärjestelmien tulee heijastaa sosiaalityön arvoja, kuten osallisuutta, oikeudenmukaisuutta ja läpinäkyvyyttä. Tämä edellyttää sosiaalityöntekijöiden osallistumista järjestelmien suunnitteluun ja kehittämiseen jo varhaisessa vaiheessa. Boetton (2025) mukaan, sosiaalityöntekijät tulee ottaa mukaan tekoälysovellusten suunnitteluun jo kehityksen alkuvaiheessa. Ahn et al. (2025) mukaan, sosiaalityöntekijöiden tulee osallistua poliittiseen keskusteluun ja järjestelmien suunnitteluun. Salovaaran (2024) mukaan, laaja asiantuntijayhteistyö paransi järjestelmän toimivuutta ja toi mukaan voimavarakeskeisen näkökulman, jolla asiakastietojärjestelmää kehitettiin. Nuwasima et al. (2024) mukaan, käytettävän tekoälysovelluksen parametrit on rakennettava sosiaalityön arvojen pohjalta.

4.6. Teknologiset, rakenteelliset ja saavutettavuuteen liittyvät haasteet

Sosiaalityön toimintaympäristö on teknisesti ja rakenteellisesti pirstaleinen. Rice & Tamben (2019) mukaan, teknologinen infrastruktuuri on monin paikoin riittämätön tekoälyn käytölle. Jäykät tietojärjestelmät, datan luotettavuusongelmat, teknologian saavutettavuus, digitaalinen kuilu ja heikko infrastruktuuri rajoittavat tekoälyn hyödyntämistä. Lisäksi sensitiivinen asiakasdata edellyttää korkeaa tietoturvaa. Nuwasima et al. (2024) mukaan, tietojärjestelmät ovat jäykkiä, pirstaleisia ja altistavat virheille. Salovaaran (2024) mukaan, datan luotettavuus, rakenteisen tiedon rajoitteet ja järjestelmän omaksumisen vaikeus nähdään merkittävinä haasteina. Boetton (2025) mukaan, asiakkaiden sovellusten pariin pääseminen teknisten laitteiden puutteen vuoksi ja heikot digitaidot aiheuttavat todennäköisesti syrjäytymistä. Ahn et. (2025) mukaan, tekoäly voi lisätä digitaalista kuilua ja eriarvoisuutta.

5 Johtopäätökset ja pohdinta

Aineistossa toistuvat teemat liittyvät erityisesti tekoälyn mahdollisuuksiin keventää sosiaalityön kuormitusta, sen tuottamiin eettisiin riskeihin sekä sosiaalityön ammatillisiin erityispiirteisiin, jotka rajaavat tekoälyn käyttökelpoisuutta päätöksenteossa.

Tekoälyn käytön keskeinen hyöty on hallinnollisen työn automatisointi, mikä vapauttaa sosiaalityöntekijöiden aikaa asiakastyöhön ja parantaa resurssien kohdentamista oikeaan paikkaan ja oikeaan aikaan. Tekoäly soveltuu erityisesti tiedon keräämiseen, analysointiin ja markkareiden tunnistamiseen, mutta ei kykene ennustamaan monimutkaisia elämäntilanteita tai tekemään päätöksiä sosiaalityön vaatimalla tarkkuudella. (Ahn et al (2025); Boetto (2025); Nuwasima et al. (2024))

Eettiset ja oikeudelliset huolenaiheet ovat merkittäviä. Tietosuoja, datan vinoumat, syrjivät algoritmit, black box -ilmiö ja vastuunjako nousevat keskeisiksi riskeiksi. Tekoäly voi vahvistaa olemassa olevia eriarvoisuuden rakenteita, ellei sen käyttöä valvota tarkasti. Sosiaalisen oikeudenmukaisuuden turvaaminen edellyttää läpinäkyvyyttä ja kriittistä arviointia. (Ahn et al. (2025); Boetto (2025); Molala;(2025) Nuwasima et al. (2024)

Kaikki lähteet korostavat sosiaalityön erityispiirteitä, kuten empaattinen kohtaaminen, kontekstuaalinen ymmärrys ja hiljainen tieto, jotka rajaavat tekoälyn roolia. Tekoäly ei voi korvata sosiaalityöntekijää, vaan sen tulee toimia työn tukena.

Tekoälyn hyödyntäminen edellyttää myös organisatorisia muutoksia. Sosiaalityöntekijöiden teknologinen osaaminen tekoälyn suhteen on vielä puutteellista, ja muutosvastarintaa uusien teknologioiden käytölle on odotettavissa. (Ahn et al (2025); Boetto(2025); Molala (2025); Nuwasima et al. (2024); Salovaara(2024); Rice & Tambe (2019). Sosiaalityölle soveltuvan tekoälyn kehittämistyö vaatii moniammatillista yhteistyötä ja käyttäjälähtöistä suunnittelua, kuten Apotti-esimerkki osoittaa. Lisäksi tekoälyn on perustuttava paikalliseen dataan, sillä sosiaalityö on vahvasti kontekstisidonnaista.

Koko aineistoni tuo viitteitä, että tekoälyn käyttö olisi tulossa myös sosiaalityön avuksi, mutta työn sisällöllisen vaikeuden ja lukuisten rajoitteiden vuoksi se tulee alkuun olemaan todennäköisesti kirjaamiseen keskittyvää, jolloin työläs datan luominen ja tallentaminen sujuvoituu. Datan varsinainen louhiminen ja sen jalostaminen tekoälyn avulla ei aineistoni perusteella ole vielä ajankohtaista. Kokonaisuutena aineisto osoittaa, että tekoälyllä on potentiaalia tehostaa

sosiaalityötä, mutta sen käyttö edellyttää eettistä valvontaa, koulutusta ja sosiaalityön arvojen mukaista kehittämistä. Tekoälyn rooli on tukea ammattilaista, ei korvata häntä.

Pohdinta

Aineiston perusteella vaikuttaa olevan, että kaikki tutkimukset on tehty sen vuoksi, että sillä halutaan keventää sosiaalityöntekijän työkuormaa. Sosiaalityöntekijän työaika tuntuu hukkuvan kautta maailman hallinnolliseen ja mekaaniseen työhön, joka pitää tehdä mutta ei sillä hetkellä vie asiakkaan asiaa juurikaan konkreettisesti eteenpäin. Lääkäreiden parissa on nousut keskusteluun pohdinta, onko lääkärin tehtävä laatia potilaalle kirjallista materiaalia Kantaan potilaan käyttöä varten. Samainen kysymys on perusteltua esittää myös sosiaalityön alalla. Onko sosiaalityöntekijän tehtävä laatia kirjallista materiaalia asiakasta varten? Vai voisiko työaika ja työn sisältöä kohdistaa jotenkin paremmin asiakasta palvelevaan sisältöön.

Alkuperäinen sysäykseni aiheen pariin oli taannoin työelämässä, jossa olin osana ryhmää, jonka tarkoituksena oli löytää sijaishuoltopaikkoja lastensuojelun asiakkaille. Minuun teki vaikutuksen kollegoiden suunnaton tietämys eri sijaishuoltopaikoista, niiden erityisistä osamisolueista, sijainnista ja aiemmista kokemuksista näistä paikoista. Kun sitten kuuntelin Tuomas Sandholmia Sijoituskästin vieraana, oivalsin, että sosiaalityössä voisi olla sen kaltaisia työprosesseja, joissa ihmisresurssin säästäminen voisi olla mahdollista. Aineistoni perusteella vastaavaa ei ole vielä kokeiltu mutta ymmärtääkseni se olisi jo mahdollista toteuttaa. Aiemman pohdintani mukaan, siinä tekoäly poimisi käytettävästä ohjelmasta sijoituspaikkojen tarjoamat puitteet ja vertaisi niitä lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tekemään sijoituspyyntöön, jossa asiakkaan erityistarpeet sijaishuoltopaikan suhteen olisivat listattuna ja sen jälkeen laatisi yhteenvetona listan mahdollista sijaishuoltopaikoista. Jolloin sosiaalityöntekijä voisi valita parhaiten lapsen etua tukevan sijaishuoltopaikan. Tämän kaltainen sosiaalityön yhden prosessin sisäinen kokeilu ja sen pohjalta tehtävä tutkimus olisi tulevaisuuden kannalta kiinnostavaa ja tarjoaa uudenlaisen tavan avustaa sosiaalityöntekijää. Asetelma tarjoaisi mielenkiintoisen tarkastelunäkökulman jatkotutkimukselle.

Lähteet

Ahn, E., Choi, M., Fowler, P., & Han Song, I. Artificial Intelligence (AI) Literacy for Social Work: Implications for Core Competencies. *Journal of the Society for Social Work and Research*. Volume 16, Number 1 Spring 2025.

Alatalo, M. Suhdeperustaisen Tiedonmuodostuksen Jännitteet Lastensuojelun Avohuollon Sosiaalityössä. 2018. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201806123136>

Angelo, J. News Fellow. 2026 Fortune Media IP Limited.
<https://fortune.com/2026/04/08/gen-z-workers-sabotage-ai-rollout-backlash/>. Viitattu 16.4.2026

Araneva, M. THL. 2025. Verkkosivu. <https://thl.fi/julkaisut/kasikirjat/lastensuojelun-kasikirja/toimijat-tyon-tuki-hallinto/hallinto/tiedon-hankkiminen-lastensuojelun-tarpeisiin-jasen-luovuttaminen/sosiaalihuollon-viranomaisen-salassapitovelvollisuus>. Viitattu 3.2.2026

Battista, A., Grayling, S., Hasselaar, E., Leopold, T., Li, R., Rayner, M. & Zahidi, S. (2023). Future of Jobs Report. Insight Report. World Economic Forum. Geneve. Viitattu 2.2.2026.

D'Amour, A., Lavoie, J. & Dufour, S. (2020). Artificial Intelligence in Social Work: An Overview of Current Applications and Future Directions. *Social Work Education*, 39(5), 663-678.

EU. Data act. 2025. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/fi/policies/data-act>. Viitattu 3.2.2026

EU. 2020. Mitä tekoäly on ja mihin sitä käytetään? Verkkosivu, päivitetty 20.6.2023.
<https://www.europarl.europa.eu/topics/fi/article/20200827STO85804/mita-tekoaly-on-ja-mihin-sita-kaytetaan>. Viitattu 16.4.2026

<https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2023/703>. Viitattu 3.2.2026.

Gibbs, G. 2007. *Analyzing Qualitative Data*. London. Sage Publications Ltd. 2007.

Heikkinen, A. Talentia-lehti 2/2026. Talentia ry. Punamusta Helsinki

Helakallio, A. Päivitetty 16.7.2025. Tekoälyn ensimmäinen suuri voitto tapahtui 28 vuotta sitten: Näin tietokone kukisti shakin maailmanmestarin. Verkkosivu. Viitattu 2.2.2026 <https://www.tivi.fi/uutiset/a/c4393dbf-3bf2-4728-9005-050266b4404a>.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2001. Tutki ja kirjoita. 6.—7.painos. Tammi. Helsinki.

Huuskonen, S. & Vakkari, P. 2013. “I Did It My Way”: Social workers as secondary designers of a client information system. *Information Processing and Management* 49 (2013) 380–391. Elsevier Ltd.

Ilvonen, H. n.d. Generatiivinen tekoäly lyhyesti: Mitä, miksi ja miten? Verkkosivu. Viitattu 2.2.2026 <https://www.itewiki.fi/p/generatiivinen-tekoaly-lyhyesti-mita-miksi-ja-miten>.

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Suomen Yliopistopaino Oy Juvenes Print. 2014.

Ketamo, H., Passi-Rauste, A., Impiö, I. & Pekkola, P. 2024. Tekoälyn hyödyntäminen alueellisen osaamisvarannon digitaalisen kaksosen rakentamisessa ja simuloinnissa. *Työpoliittinen aikakauskirja* 2/2024) *Työpoliittinen aikakauskirja*. 2024. 2 / 2024 vsk. 67. vol. Työ- ja elinkeinoministeriö. Helsinki.

Koski, A. 2023. Työtäsi ei vie tekoäly, vaan ihminen, joka sitä osaa käyttää. Julkaistu Helsingin Sanomissa 25.6.2023. Sanoma Pro. Helsinki. Viitattu 2.2.2026

Koski, O. 2018. Tekoäly ja muuttuva työ. *Työpoliittinen aikakauskirja*. 2018. 1 / 2018 vsk. 61. vol. Työ- ja elinkeinoministeriö. Helsinki.

Kuronen, M. & Isomäki, H. 2010. Parempaa sosiaalityötä vai teknologian orjuutta? - Ihmisläheisen tietojärjestelmien kehittämisen mahdollisuudet sosiaalityössä. Teoksessa Pohjola, A.,

Kääriäinen, A. & Kuusisto-Niemi, S. (toim.) *Sosiaalityö, tieto ja teknologia* (s. 185–209). PS-kustannus.

Kääriäinen, A. (2003). *Lastensuojelun sosiaalityö asiakirjoina: Dokumentoinnin ja tiedonmuodostuksen dynamiikka*. Helsinki yliopisto.

Laaksonen, M., Kääriäinen, A., Penttilä, M., Tapola-Haapala, M., Sahala, H., Kärki, J. & Jäppinen, A. (2011). *Asiakastyön dokumentointi sosiaalihuollossa. Opastusta asiakastiedon käyttöön ja kirjaamiseen*. Juvenes Print.

Laihonen, H., Hannula, M., Helander, N., Ilvonen, I., Jussila, J., Kukko, M., Kärkkäinen, H., Lönnqvist, A., Myllärniemi, J., Pekkola, S., Virtanen, P., Vuori, V., & Yliniemi, T. *Tietojohdaminen*. Tampere: Tampereen teknillinen yliopisto, Tietojohdamisen tutkimuskeskus Novi; 2013.

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-15-3058-6>

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000).

Lamponen, T. 2023. Kiireellisen sijoituksen päätöksenteko arkisena työtehtävänä lastensuojelussa. *Janus Sosiaalipolitiikan Ja sosiaalityön Tutkimuksen Aikakauslehti*, 31(2), 218–225.

Lastensuojelulaki (LSL, 417/2007).

Lehtiniemi, T. 2023. Contextual social valences for artificial intelligence: anticipation that matters in social work. *Information, Communication and Society*.

<https://doi.org/10.1080/1369118X.2023.2234987>

Liila, T. & Van Dessel, K. 2025. Maailman Nro1 peliteoreetikko: ”bottini voittaa parhaat pokeripelaajat” ft. Tuomas Sandholm. Podcast-tallenne Sijoituskästi. Julkaistu 25.11.2025. Viitattu 2.2.2026.

Marquis, P., Papini, O., & Prade, H. 2020 *A Guided Tour of Artificial Intelligence Research*. Springer Nature Switzerland AG.

Meta 2025. Verkkosivu. Käyttöehdot Yleiskatsaus. <https://www.facebook.com/legal/terms>. Viitattu 6.2.2026.

Microsoft 2026. Verkkosivu. <https://www.microsoft.com/fi-fi/ai/ai-101/how-does-generative-ai-work>. Viitattu 4.2.2026.

Nordnet 2026. Verkkosivu. <https://www.nordnet.fi/osakkeet/kurssit/nvidia-nvda-xnas>. Viitattu 4.2.2026.

Numminen, L. 2023. Verkkosivu. Mitä ovat suuret kielimallit ja miten ne toimivat. <https://www.finnishup.com/mita-ovat-suuret-kielimallit-ja-miten-ne-toimivat/>. Viitattu 4.2.2026.

OECD 2023. Artificial Intelligence in Science: Challenges, Opportunities and the Future of Research, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/a8d820bd-en>. Viitattu 4.5.2026

Rice, E. & Tambe, M. (2018) Merging Social Work Science and Computer Science for Social Good Teoksessa Artificial Intelligence and Social Work. Cambridge University press. University Printing House, Cambridge

Ronkainen, S., Pehkonen, L. & Lindblom-Ylänne, S. (2011) Tutkimuksen voimasanat. Helsinki: Sanoma Pro.

Salovaara, S. 2021. Sosiaalityön tiedollisten tarpeiden huomioiminen tietojärjestelmä Apotissa. Finnish Journal of eHealth and eWelfare, 13(2), 133–146. <https://doi.org/10.23996/fjhw.100692>

Salovaara, S., Leinonen, J. & Silén, M. 2021. Tietojärjestelmien avulla kerätyn tiedon hyödyntämisen esteet sosiaalialan organisaatioiden tiedolla johtamisessa. Finnish Journal of eHealth and eWelfare, 13(4), 372–387. <https://doi.org/10.23996/fjhw.109930>

Sandholm, T. 2026. Google scholar 2026. <https://scholar.google.com/citations?user=0DpK1EMAAAJ&hl=en>. Viitattu 14.4.2026.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2024a. Selvitys kirjaamisen kuormittavuudesta ja hyötykäytöstä. <https://stm.fi/documents/1271139/198978037/3.12.2024+Selvitys+kirjaamisen+kuormittavuudesta+ja+hy%C3%B6tyk%C3%A4yt%C3%B6st%C3%A4.pdf>. Viitattu 11.3.2026

Sosiaalihuoltolaki (SHL, 1301/2014).

Terveyskylä 2021. Erilaiset muistitoiminnot. Verkkosivu. <https://www.terveyskyla.fi/aivotalo/aivot-ja-toimintakyky/muisti/tietoa-muistista/erilaiset-muistitoiminnot>. Viitattu 3.2.2026

THL. 2025. Verkkosivu. <https://thl.fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/lapset-nuoret-ja-perheet/lastensuojelu/lastensuojelun-henkilostomitoitus>. Viitattu 3.2.2026

Tomlinson, K., Jaffe, S., Wang, W., Counts, S., & Suri, S. Working with AI: Measuring the Applicability of Generative AI to Occupations. Microsoft Research, Microsoft <https://arxiv.org/pdf/2507.07935>. Viitattu 2.2.2026

Turing, A. M. 1936. On computable numbers, with an application to the Entscheidungs problem. Proceedings of the London Mathematical Society, 2 s. vol. 42 (1936–1937), pp. 230–265.

Wakefield, J. 2016. Verkkosivu. Microsoft chatbot is taught to swear on Twitter. <https://www.bbc.com/news/technology-35890188>. Viitattu 6.2.2026.